

Uvod:

Upravni postupak je postupak donošenja upravnih akata. Pod upravnim postupkom **podrazumjevaju se** proceduralna pravna pravila koja se primenjuju u vezi sa donošenjem **odluka** u upravnim stvarima tj. ona pravna pravila kojima se reguliše rad procesnih radnji, **forma radnji i akta** pravne lijekove kao i izvršenje upravnih akata. Njegova je svrha da se **omogući** pravilna primjena materijalno pravnih propisa a što se postiže vođenjem upravnog **postupka** i dolaženje do materijalne istine.¹ Upravni postupak uređuje ZUP, a on je opšti **procesni zakon**, njegova primena počiva na principu da se pravila upravnog postupanja koja **on** propisuje imaju primeniti uvijek kada se rješavaju upravne stvari, nezavisno od toga koji ih **subjekat** riješava. Kada je u pitanju sam razvoj upravnog postupka može se reći da je on kroz **teoriju** upravnog prava kodificiran. Ta odifikacija odnosi se na prikazivanje, sređivanje, **sistematizovanje** i povezivanje svih procesnih instituta koji se odnose na upravni postupak u **jedan zakon** ili kodeks. Prva zemlja koja je izvršila kodifikaciju upravno procesnog prava **je** Austrija 1925. godine. U Bosni i Hercegovini koja je relativno mlada država primjenjivali **su** se pravni propisi iz bivše SFRJ a Zakon o upravnom postupku iz 1962.godine koji je više **puta** dopunjavan. Na području Bosne i Hercegovine Dejtonskim sporazumom je regulisano da **se** pravni propisi iz oblasti upravnog postupka donose na nivou entiteta tako je Federacija BiH **donijela** Zakon o upravnom postupku 1998. a Republika Srpska 2000.godine. Tema ovog rada **je načela** upravnog postupka.

Pod osnovnim načelima podrazumjevaju se određeni principi koji su zajednički za cio process. **Osnovnim načelima** se na sažet način izražava suština na kojoj propis počiva ali i dalje **određuje** smjernice za shvatanje i primjenu propisa. Da bi se pravilno primjenjivao Zakon o **upravnom postupku** potrebno je prvesnstveno shvatiuti značaj i mjesto osnovnih načela. Bez **primjene osnovnih načela** nemoguće bi bilo primjenjivati materijalne pravne propise na bilo **koju** upravnu stvar. Ako se osnovna načela posmatraju kao sažete suština onda se može reći **da** je za njih karakteristično da predstavljaju takva osnovna pravila i principe koji **ma** se traži **uravnoteženje** dva osnovna cilja a to su:

Zaštita javnog interesa i objektivne zakonitosti i zaštita pojedinih i subjektivnih interesa **pojedina**ca i grupa. Osnovna načela su opšteobavezna kako za opšti upravni postupak tako i za **posebne** upravne postupke. Povreda osnovnih načela ima za posljedicu direktno **sankcionisanje** upravnog akta donesenog od dtrane upravnog organa i organizacije.

U ispitnom delu upravnog postupka se utvrđuju odlučne činjenice i stranci se omogućava da **ostvari** i zaštititi svoja prava i pravne interese. Postoji skraćeni i posebni ispitni postupak. ZUP **propisuje** da se u načelu vodi skraćeni postupak, a ako ne postoje uslovi za to vodiće se kao **redovni**. Dokazni postupak je sastavni dio ispitnog postupka. On ima dva tradicionalna načela:

1. istražno načelo, dokaze prikuplja po službenoj dužnosti organ koji vodi postupak
2. stranačko načelo, kada dokaze nudi zainteresovana stranka.

Kao dokazno sredstvo upotrebiće se sve što je podobno za utvrđivanje činjeničnog stanja u **konkretnom** slučaju. A to mogu biti: isprave, reprodukcija kopije isprave, svedoci, izjave

¹ Prof.dr.Mladen Mandić, Upravno procesno pravo upravni spor, Banja Luka, 2009.

stranke, veštaci, uviđaj. Rešenje je akt nadležnog organa, kojim je rešena upravna stvar koja je bila predmet spora.

Osnovna načela su ideje koje čine “duh” zakona. Poznavanje osnovnih načela jeneophodno za **pravilno razumijevanje svih odredbi zakona**, jer se sve te odredbe i naslanjaju na osnovna **načela** i u suštini predstavljaju njihovu konkretizaciju. Iz tih razloga usvajanju opštih načela **treba posvetiti posebnu pažnju**. Pod osnovnim načelima podrazumjevaju se osnovni principi koji su **zejednički za cio proces**. Za pravilnu primjenu ZUP-a bitni je shvatiti značaj i mjesto njegovih osnovnih načela. Bitno je napomenuti da se načela primjenjuju i u posebnim **upravnim postupcima**. Načela moraju biti osnova i pamac za tumačenje i primjenu pojedinih **odredbi ZUP-a**.

Načela opšteg upravnog postupka su: načelo zakonitosti, načelo zaštite prava građana i zaštite javnog interesa, načelo efikasnosti, načelo istine, načelo saslušanja stranke, načelo slobodne **ocene dokaza**, načelo samostalnosti u rešavanju, načelo dvostepenosti u rešavanju odnosno **pravo na žalbu**, načelo pravosnažnosti, načelo ekonomičnosti postupka, načelo pružanja pomoći stranci, upotreba jezika i pisma u postupku.

Upravni postupak u Bosni i Hercegovini regulisan je na osnovu zakona o upravnom postupku na nivou entiteta i Brčko Distrikta u kome se navodi da su po ZUP-u dužna postupati preduzeća, ustanove, druga pravna lica, kad u obavljanju javnih ovlašćenja koja su im **povjerena zakonom ili propisima gradskih i opštinskih vijeća** rješavaju u upravnim stvarima odnosno u predmetima o pravima i obavezama ili pravnim iteresima fizičkih i pravnih lica i drugih stranaka ²a to su:

Zakon o opštem upravnom postupku BiH ("Sl.glasnik BiH" broj: 29/02)

Zakon o upravnom postupku F BiH ("Sl.novine F BiH" broj: 2/98 i 48/99)

Zakon o opštem upravnom postupku RS ("Sl.glasnik RS" broj: 13/02)

Zakon o opštem upravnom postupku Brčko Distrikta ("Sl.glasnik Brčko Distrikta" broj: 8/00)